

Аліна Андрущенко,

викладач,
Харківський національний університет
імені В.Н. Каразіна
(м. Харків)

Alina Andrushchenko,

teacher,
V.N. Karazin Kharkiv National University
(Kharkiv)

УДК 811.133.1'36: 378.147.091.33

МОДЕЛЬ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗАНЯТЬ З ФОРМУВАННЯ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФІЛОЛОГІВ З ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ ЯК ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ

A MODEL FOR DEVELOPING GRAMMAR COMPETENCE IN TEACHING FRENCH AS THE SECOND FOREIGN LANGUAGE

На основі аналізу чинників, важливих для побудови моделі організації занять, запропоновано модель навчання найчастотніших франкомовних граматичних форм минулого часу, охарактеризовано згадану модель за десятьма параметрами (об'єкт, мета, суб'єкти, очікуваний результат, ступінь та засоби навчання, контроль результатів, навчальна дисципліна, поетапна реалізація в кредитно-модульній системі).

Ключові слова: франкомовні граматичні форми минулого часу, модель навчання, параметри моделі навчання.

Basing on the analysis of factors relevant for the model of teaching, the author proposes the said model for teaching the most frequent French past tense verb forms and characterizes this model according to ten parameters (object, aim, subjects, expected results, level and means of teaching, testing, discipline, stage-by-stage implementation in the credit and module system).

Key words: French past tense verb forms, model of teaching, parameters of the model of teaching.

Основываясь на анализе факторов, важных для построения модели организации занятий, предложено модель обучения самым частотным франкоязычным глагольным формам прошедшего времени, охарактеризована указанная модель за десятью параметрами (объект, цель, субъекты, ожидаемый результат, степень и средства обучения, контроль результатов, учебная дисциплина, поэтапная реализация в кредитно-модульной системе).

Ключевые слова: франкоязычные глагольные формы прошедшего времени, модель обучения, параметры модели обучения.

Постановка проблеми. Ступінь розвитку іншомовної комунікативної компетентності майбутнього філолога значною мірою залежить від сформованості його граматичних механізмів, тобто його граматичної компетентності, яка ґрунтується на системі граматичних навичок, включених до складу мовленнєвих умінь в усіх видах мовленнєвої діяльності. Незважаючи на достатню увагу дослідників до питань навчання іншомовної граматики (див., наприклад [3; 7; 8; 9; 12; 15; 16]), однак їх аналіз засвідчує, що такі розвідки проводилися переважно на матеріалі англійської або німецької мов. Дослідження, присвячені навчанню французької мови, трапляються досить рідко, зокрема, за останні десять років в Україні їх вдалося виявити лише два [2; 11]), обидва з яких стосуються французької мови як основної іноземної й лише одна [11] розглядає питання формування франкомовної граматичної компетентності. Праць, в яких би розглядалися проблеми формування граматичних навичок французької мови як другої іноземної, не вдалося виявити взагалі, що й обумовлює **актуальність** цієї статті.

Мета дослідження полягає у розробці моделі формування граматичних навичок розпізнавання і вживання найчастотніших граматичних форм минулого часу французької мови як другої іноземної для офіційного та повсякденного спілкування у майбутніх філологів. Об'єктом дослідження є процес формування граматичної компетентності майбутніх філологів, що вивчають французьку мову як другу іноземну, а предметом – модель згаданого процесу при вивченні французької мови (як другої іноземної) для офіційного та повсякденного спілкування.

Виклад основного матеріалу. У процесі розробки згаданої моделі ми спиралися на досвід попередніх дослідників [14], в яких вона розроблялася за десятьма параметрами, що включали об'єкт вивчення, мету навчання, суб'єктів навчання, очікуваний результат навчання, ступінь навчання, навчальну дисципліну (в межах якої побудовано модель), засоби навчання, поетапну реалізацію моделі навчання, реалізацію розробленої

моделі у кредитно-модульній системі навчання та контроль результатів навчання. Відповідно і послідовність викладу змісту нашої моделі здійснюється за згаданими параметрами.

Об'єктом вивчення є процес формування навичок розуміння і вживання найчастотніших франкомовних структур минулого часу (*imparfait*, *passif composé*, *passif simple*, *plus-que-parfait*, *passif antérieur*), а мета навчання полягає у виробленні таких навичок і їх включення до складу мовленнєвих умінь.

Суб'єктами навчання є майбутні філологи (спеціальності «Переклад» та «Англійська мова і література»), що вивчають французьку мову як другу іноземну. Очікуваним результатом навчання є формування у майбутніх філологів згаданих навичок, як мінімум, на рівні середнього для всіх випробуваних коефіцієнта навченості 0,75 за шкалою В. П. Безпалька [1]. Враховуючи, що мова йде про засвоєння і диференціацію одразу п'яти дієслівних форм протягом одного семестру, згаданий рівень видається прийнятним.

Розроблена нами модель орієнтована на навчання майбутніх філологів, що вивчають французьку мову як другу іноземну у V або VI семестрах в межах навчальної дисципліни «Практика усного та письмового франкомовного мовлення».

Засоби навчання включали типи навчальної інформації (НІ) (зразки мовлення, моделі, алгоритми навчання і навчальні алгоритми для кожної із згаданих дієслівних форм, правила, ілюстративні таблиці), різні види опор (малюнки, серії малюнків, інформативні таблиці, мікротексти, тексти), та вправ (некомунікативні, умовно-комунікативні, комунікативні), а також посібник, що містить усі перелічені вище засоби навчання в узагальненому вигляді й дозволяє чітко структурувати зміст класної та самостійної роботи студентів.

Далі подано спосіб реалізації нашої моделі в кредитно-модульній системі, у зв'язку з чим видається доцільним нагадати зміст деяких термінів у контексті цієї системи. Розрізняють [6] поняття «змістовий модуль» (система навчальних елементів, що відповідає певному навчальному об'єктові) та «навчальний модуль» (входить до змістового модуля як частина до цілого і за змістом відповідає окремій темі, підтемі тощо). Змістовий модуль зазвичай має тривалість в 68-72 годин і прирівнюється до двох кредитів, тоді як тривалість навчального модуля не має жодних обмежень і встановлюється укладачами навчальних матеріалів довільно, залежно від кількості тем чи підтем у змістовому модулі. На рис. 1 подано загальну модель формування навичок розуміння і вживання згаданих дієслівних форм минулого часу майбутніми філологами, які вивчають французьку мову як другу іноземну.

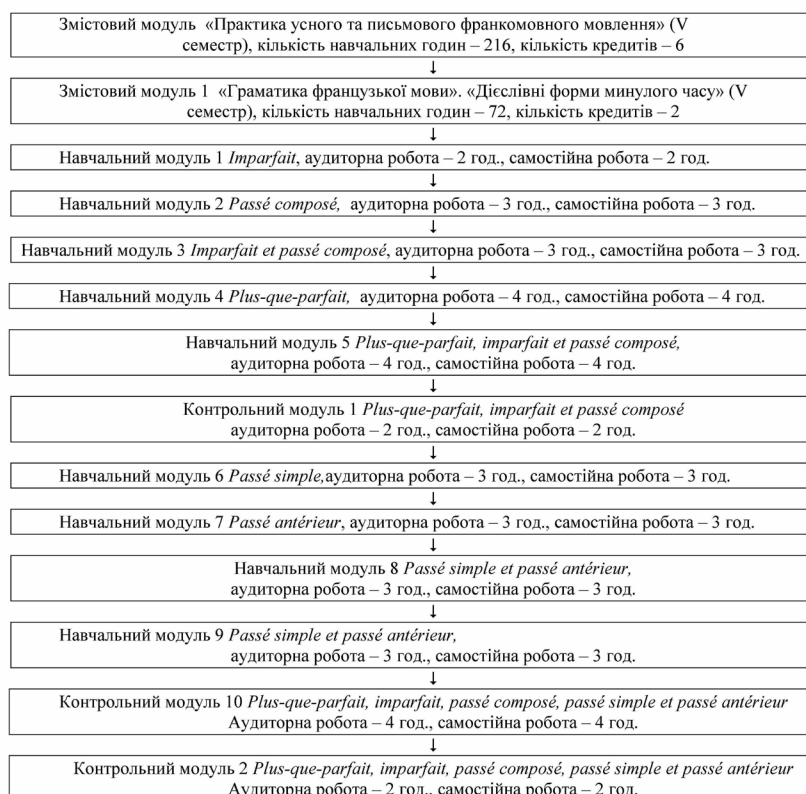

Рис. 1. Модель формування навичок розуміння і вживання найчастотніших франкомовних дієслівних форм минулого часу

Як видно на рис. 1, розроблена нами модель навчання стосується одного із трьох змістових модулів дисципліни «Практика усного та письмового франкомовного мовлення» (загальна кількість навчальних годин – 216, кількість кредитів – 6 [10]), який називається «Граматика французької мови», обсягом 72 год. та з кількістю кредитів – 2. Даний змістовий модуль має десять навчальних (див.рис.1) та два контрольних модулі. Тривалість навчальних модулів варіюється від двох до чотирьох годин на аудиторну роботу й стільки ж часу відведено на самостійну (див. рис. 1). На кожен контрольний модуль відведено по 2 години аудиторної роботи і стільки ж самостійної. Засвоєння змісту даного модуля передбачено у V семестрі.

Реалізація моделі навчання здійснювалася з урахуванням етапів процесу формування граматичних навичок [3; 4; 5; 8; 11; 13; 16] (орієнтувально-підготовчий (ОП), стереотипно-ситуативний (СС), варіативно-ситуативний (ВС) та контролюючий (К)) та за блочним принципом. Блок тлумачиться як одна або кілька вправ, об'єднаних спільною метою. На ОП етапі подібною метою є введення й попереднє засвоєння відповідної НІ та початок формування навичок утворення форми, а на СС етапі – розвиток автоматизованості й гнучкості навички. На ВС етапі блоки розрізняються за принципом виду опори, тобто тут до складу блоку входить одна або кілька вправ, що спираються на один і той же текст, малюнок тощо.

Структура навчального модуля залежить від його мети: розрізняються модулі, метою яких є формування навичок вживання однієї дієслівної форми (модулі 1, 2, 4, 6 та 7) й ті, що призначені для диференціації кількох форм (решта модулів). Розглянемо розподіл блоків та вправ в межах модулів першого типу на прикладі модуля 2, який є однотипним з модулем 1, і структуру якого показано в табл. 1.

Таблиця 1

Розподіл блоків та вправ у межах навчального модуля 2 комплексу вправ для формування навичок вживання граматичних форм минулого часу

Блоки	8	10				11	12	13
Етапи	ОП	СС				К	ОП	СС
№ вправ	1	2	3	4	5	6	7	8
Тип вправи	НК(ВД)	УК(І)	УК(ІІ)	УК(Т)	УК(Т)	Пркл	НК(ВД)	УК-ІІ
Зміст вправи	<i>avoir</i>	<i>avoir</i>	<i>avoir</i>	<i>avoir</i>	<i>avoir</i>	<i>être</i>	<i>être</i>	<i>être</i>
Тип НІ/ опора	ЗМ+ІлТ	ЗМ	ЗМ	ЗМ	ЗМ		Пр+мод	ЗМ

Блоки	13		14	15	16			17
Етапи	СС		К	ОП	СС			К
№ вправ	9	10	11	12	13	14	15	16
Тип вправи	УК-ІІ	УК-Т	Пркл	НК-ВД	УК(І)	УК(ІІ)	УК(Т)	Пркл
Зміст вправи	<i>être</i>	<i>être</i>	<i>être</i>	<i>être 3Д</i>	<i>être 3Д</i>	<i>être 3Д</i>	<i>être 3Д</i>	<i>être 3Д</i>
Тип НІ/ опора	ЗМ	ЗМ		ЗМ+ІлТ	ЗМ+ІлТ	ЗМ+ІлТ	ЗМ+ІлТ	

Умовні позначення. Етапи навчання: ОП – орієнтувально-підготовчий, СС – стереотипно-ситуативний, ВС – варіативно-ситуативний, К – контролюючий. Типи вправ: НК – некомунікативна, УК – умовно-комунікативна, Км – комунікативна. Типи НІ та зовнішні опори: ЗМ – зразок мовлення, Пр – правило, Мод – модель, Алго – алгоритм, ІлТ – ілюстративна таблиця (наприклад, таблиця відмінювання дієслів), ІнТ – інформативна таблиця (таблиця заповнена студентом внаслідок опитування співрозмовника), Мал – малюнок. Зміст вправ: ВД – відкриття дужок, В/Н – вправа типу «вірно – невірно», З/В – запитання-відповідь, ЗП – заповнення пропусків, ЗТ – заповнення таблиць; І – імітація, П – підстановка, Порівн – порівняння, Т – трансформація, Оп – опис малюнка тощо. Пркл – переклад. Типи дієслів: Д І-ІІІ – дієслова І-ІІІ груп, ЗД – займенникові дієслова. Граматичні часи: Іm – *imparfait*, РС – *passé composé*, PS – *passé simple*, PqP – *plus-que-parfait*, PA – *passé antérieur*.

Як випливає з табл. 1, в навчальному модулі 2 чітко видно три цикли, кожен з яких починається вправою ОП етапу (з опорою на ЗМ, ілюстративну таблицю, правило та модель) й закінчується контрольною (перекладною) вправами, а між ними знаходяться від трьох до чотирьох умовно-комунікативних вправ СС етапу різних видів – на імітацію, підстановку й трансформацію. Таким чином, в межах навчального модуля 2 до першого циклу входять вправи 1 – 6, до другого – вправи 7 – 11 й до третього – вправи 12 – 16. Співвідношення некомунікативних, умовно-комунікативних та контрольних вправ складає 3 : 10 : 3. Комунікативні вправи в модулях 1 і 2 не передбачені.

Навчальний модуль 3 призначений для диференціації дієслівних форм *imparfait* та *passé composé*, а його структура показана в таблиці 2.

Таблиця 2

Розподіл блоків та вправ у межах навчального модуля 3 комплексу вправ для формування навичок вживання граматичних форм минулого часу

Блоки	18	19			20	
Етапи	ОП	СС	СС	ВС	СС	СС
№ вправ	1	2	3	4	5	6
Тип вправи	НК-В/Н	УК-3/В	УК-3/В	Км-3/В	УК-3/В	УК-3/В
Зміст вправи	<i>Im</i>	<i>Im</i>	<i>Im</i>	<i>Im</i>	<i>Im-PC</i>	<i>Im-PC</i>
Тип НІ/ опора	ЗМ+Пр	ЗМ+Мал	ЗМ+ІнТ		ЗМ+ІнТ	ЗМ+ІнТ

Блоки	20	21	22			23
Етапи	ВС	СС	СС	ВС	ВС	К
№ вправ	7	8	9	10	11	12
Тип вправи	Км-3/В	УК-3/В	УК-3/В	Км-Оп	Км-Оп	Пркл
Зміст вправи	<i>Im-PC</i>	<i>Im-PC</i>	<i>Im-PC</i>	<i>Im-PC</i>	<i>Im-PC</i>	<i>Im-PC</i>
Тип НІ/ опора		ЗМ+Мал	ЗМ+Мал	Мал	Мал	Алго

Як видно з табл. 2, співвідношення видів та типів вправ у навчальному модулі 3 змінилося, порівняно з модулями 1 і 2. Це пов'язано з тим, що цей модуль, на відміну від попередніх, призначений для диференціації двох дієслівних форм, а тому тут з'являються комунікативні вправи й змінюється характер опор (новими є малюнки та інформативні таблиці). У цьому модулі теж можна виділити певні цикли, однак їх структура відрізняється від тієї, що спостерігалася у попередніх модулях. У модулі 3 перший цикл (вправи 1– 4) теж починається вправою ОП етапу (це пояснюється необхідністю введення двох останніх ознак вживання структур *imparfait*), але закінчується він комунікативною вправою (вид вправи: запитання-відповідь з опорою на життєвий досвід). Інші цикли починаються з умовно-комунікативних вправ (вид вправи: запитання-відповідь з опорою на малюнок або інформативну таблицю та зразок мовлення) і закінчуються комунікативними вправами – запитання-відповідь з опорою на життєвий досвід у циклі 2 (вправи 5–7), опис серії малюнків у циклі 3 (вправи 8 – 11). Завершує модель завдання з перекладу (№12) контрольного етапу, на базі якої студенти можуть використовувати алгоритм дії з диференціації дієслівних форм *imparfait* та *passé composé* (див. рис.2 далі). При першому застосуванні алгоритму студенти читають його кроки вголос, паралельно рухаючи ручку або палець відповідно до напрямку стрілок аж до вирішення завдання. Пізніше вони можуть зберігати зорову опору на алгоритм протягом такого відрізка часу, який є їм необхідним для мимовільного запам'ятовування його змісту у процесі виконання вправ.

Співвідношення некомунікативних, умовно-комунікативних та комунікативних вправ в межах модуля 3 становить 1 : 6 : 4.

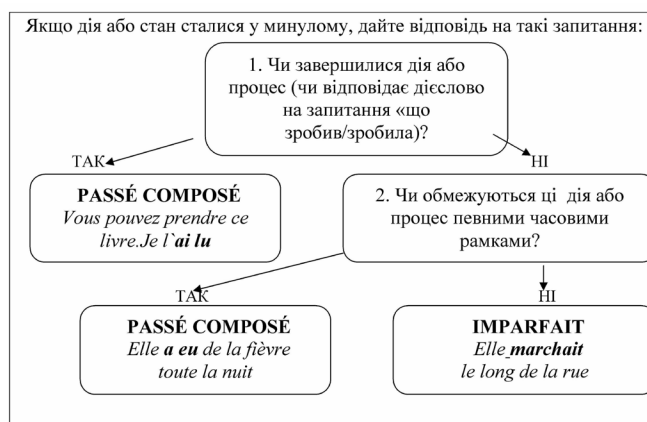

Рис.2. Алгоритм вибору дієслівної форми минулого часу у французькій мові (розмовне неофіційне мовлення, опозиція *imparfait* – *passé composé*)

Навчальний модуль 4 призначений для формування навичок розпізнавання та вживання структур *plus-que-parfait*, а його структура ідентична модулям 1 і 2, за винятком третього циклу, який більше схожий за структурою на модуль 3, бо в ньому проводиться диференціація одразу трьох структур (*imparfait*, *plus-que-parfait* та *passé composé*). Відповідно цей цикл включає дві умовно-комунікативні вправи на трансформацію з опорою на малюнки й дві комунікативні вправи на опис малюнків, а завершується модуль 4 перекладною вправою контрольного етапу, на матеріалі якої можна використовувати розроблений нами алгоритм дії з диференціації згаданих дієслівних форм. Таким чином, в межах модуля 4 співвідношення некомунікативних, умовно-комунікативних та комунікативних вправ складає 2 : 8 : 2.

Навчальний модуль 5 призначений для диференціації навичок розпізнавання та вживання дієслівних форм *imparfait*, *plus-que-parfait* та *passé composé*, а його структуру презентовано в таблиці 3.

Таблиця 3

Розподіл блоків та вправ у межах навчального модуля 5 комплексу вправ для формування навичок вживання граматичних форм минулого часу

Блоки	1	2	3	4
Етапи	BC	BC	BC	BC
№ вправ	1	2	3	4
Тип вправи	Км-Оп	Км-Діалог	Км-Діалог	Км-Діалог
Зміст вправи	<i>Im –PC- PqP</i>	<i>Im –PC- PqP</i>	<i>Im –PC- PqP</i>	<i>Im –PC- PqP</i>
Тип НІ/ опора	Мал	ЗМ+Мал	ЗМ+Мал	ЗМ+Мал

Блоки	5	6	7	8	9
Етапи	BC	BC	BC	BC	К
№ вправ	5	6	7	8	9
Тип вправи	Км-Оп	Км-Оп	Км-Оп	Км-Оп	К
Зміст вправи	<i>ImPC- PqP</i>	<i>Im PC- PqP</i>	<i>Im PC- PqP</i>	<i>Im PC- PqP</i>	<i>Im PC- PqP</i>
Тип НІ/ опора	Мал	Мал	Мал		Алго

Як зрозуміло з табл. 3, модуль 5 має узагальнюючий характер і призначений для включення навичок дієслівних форм *imparfait*, *plus-que-parfait* та *passé composé* до складу мовленнєвих умінь. У зв'язку з цим усі вправи (за винятком останньої) цього модуля відносяться до варіативно-ситуативного етапу, тобто є комунікативними, а за видами класифікуються як діалогічні (три вправи) та вправи на опис подій (п'ять вправ). Чотири вправи виконуються з опорою на малюнки, три – на ЗМ та малюнки й одна – на контекст попередніх вправ (має форму рольової гри). Модуль завершується перекладною вправою (№ 9) контрольного етапу, яка може виконуватися з опорою на алгоритм дії з диференціації дієслівних форм *imparfait*, *plus-que-parfait* та *passé composé* (див. рис.2), однак на практиці згаданий алгоритм більше знадобиться під час письмового виконання цієї вправи вдома тим студентам, які досі потребують опори на нього.

Навчальний модуль 6 призначено для формування навичок розпізнавання та вживання тільки однієї дієслівної форми в кожному (*passé simple*), а тому його структура загалом схожа на модулі 1, 2 та 4. Співвідношення некомунікативних, умовно-комунікативних та контрольних вправ тут є ідентичним першим двом модулям (3 : 10 : 3), так само відсутні в ньому й комунікативні вправи.

Навчальний модуль 7, як і попередній, призначено для формування навичок розпізнавання та вживання переважно однієї дієслівної форми (*passé antérieur*), однак, на відміну від модуля 6, в межах цього модуля передбачені й вправи на диференціацію дієслівних форм *passé simple* та *passé antérieur*, що й зумовило його відмінності порівняно з модулем 6. Структуру навчального модуля 7 подано в табл. 4.

Таблиця 4

Розподіл блоків та вправ у межах навчального модуля 7 комплексу вправ для формування навичок вживання граматичних форм минулого часу

Блоки	50	51		52	53			54
Етапи	ОП	СС		ОП	СС			ОП/СС
№ вправ	1	2	3	4	5	6	7	8
Тип вправи	НК(ВД)	УК(І)	УК(ІІ)	НК-ВД	УК(І)	УК-ІІ	УК-ІІІ	УК-ІІІ
Зміст вправи	<i>PA</i>	<i>avoir</i>	<i>avoir</i>	<i>être</i>	<i>être</i>	<i>être</i>	<i>être</i>	<i>PA ЗД</i>
Тип НІ/ опора	Пр+ІлТ	ЗМ	ЗМ	ІлТ	ЗМ	ЗМ	ЗМ	ІлТ

Блоки	55	56					57
Етапи	К	BC					К
№ вправ	9	10	11	12	13	14	15
Тип вправи	Пркл	Км-Оп	Км-Оп	Км-Оп	Км-Оп	Км-Оп	Пркл
Зміст вправи	<i>PA</i>	<i>PS, PA</i>	<i>PS, PA</i>	<i>PS, PA</i>	<i>PS, PA</i>	<i>PS, PA</i>	<i>PS, PA</i>
Тип НІ/ опора	Алго	ІнТ	ІнТ	ІнТ	ІнТ	ІнТ	Алго

Змішаний характер модуля 7 спричинив його двоїстість і в плані структури. Перша його половина (вправи 1–9) ідентична структурі модулів, де робота ведеться лише з однією дієслівною формою (див. модулі 1, 2, 4 та 6). Друга ж його половина має ознаки модулів, у яких проводиться диференціація та узагальнення кількох дієслівних форм (див. модулі 3 й 5), та які характеризуються вправами ВС етапу (комунікативними), а за видами усі вони відносяться до опису подій (вправи 10–14) з опорою на інформативні таблиці. Відмінність модуля 7 від попереднього засвідчує й суттєво інше співвідношення некомунікативних, умовно-комунікативних та комунікативних вправ складає, що 2 : 6 : 5, порівняно з 3 : 10 : 0 у модулі 6.

Оскільки завданням модулів 8 і 9 є продовження диференціації дієслівних форм *passé simple* і *passé antérieur*, а також *imparfait*, то й структура цих модулів є типовою для таких завдань – у модулі 8 бачимо тільки одне правило, що стосується особливості вживання структур *passé simple*, лише дві некомунікативні вправи, переважання умовно-комунікативних та комунікативних вправ. Характерними ознаками модуля є опора на тексти історичного характеру та інформаційні таблиці, які забезпечують змістовий аспект висловлювань студентів. Вправи тривають довше, а тому їх кількість менша (9), порівняно з модулями, де проводиться робота лише з однією дієслівною формою). Співвідношення некомунікативних, умовно-комунікативних та комунікативних вправ складає 2 : 3 : 3.

У модулі 9 (див. табл. 5) взагалі відсутні вправи ОП етапу (три вправи відносяться до СС і ще три – до ВС етапів), що є досить логічним, адже до початку цього модуля студенти уже мають засвоїти систему орієнтирів щодо розпізнавання та вживання усіх п'яти дієслівних форм

Таблиця 5

Розподіл блоків та вправ у межах навчального модуля 9 комплексу вправ для формування навичок вживання граматичних форм минулого часу

Блоки	61						
Етапи	СС	СС	ВС	СС	ВС	ВС	К
№ вправ	1	2	3	4	5, 5А	6	7
Тип вправи	НК-ВД	УК-З/В	Км-Оп	УК-З/В	Км-ЗТ/Оп	Км-Оп	Пркл
Зміст вправи	<i>PS, PA</i>	<i>PS, PA</i>	<i>PS, PA</i>	<i>PS, PA</i>	<i>PS, PA</i>	<i>PS, PA</i>	<i>PS, PA</i>
Тип НІ/ опора	Текст	ІнТ	ІнТ, текст	ІнТ	ІнТ, текст	ІнТ	Алго

Особливістю цього модуля є зростання обсягів текстів, що використовуються у вправах 1, 3, 5 і 5А (в останніх двох вправах студенти працюють у парах, причому співрозмовники у парі користуються різними текстами). Відповідно це спричинило подальше зменшення кількості вправ, тому що опрацювання текстів і їх обговорення займає досить багато часу, однак у даному випадку це є виправданим, оскільки увесь цей час іде на спілкування студентів, що сприяє розвитку їх комунікативної компетентності. Співвідношення некомунікативних, умовно-комунікативних та комунікативних вправ у межах модуля становить 1 : 2 : 3.

Структуру останнього навчального модуля презентовано в табл. 6.

Таблиця 6

Розподіл блоків та вправ у межах навчального модуля 10 комплексу вправ для формування навичок вживання граматичних форм минулого часу

Блоки	63				
Етапи	ВС	ВС	ВС	ВС	ВС
№ вправ	1, 1А	2	3	4	5
Тип вправи	Км-ЗТ, Оп	Км-Оп	Км-Оп	Км-Порівн	Км-Порівн
Зміст вправи	<i>Im, PC - PqP</i> <i>PS, PA</i>	<i>PS, PA</i>	<i>Im, PC - PqP</i>	<i>PS, PA</i>	<i>Im, PC - PqP</i>
Тип НІ/ опора	ІнТ, текст	Текст	текст	текст	текст

Блоки	64	65			66
Етапи	К	ВС	ВС	ВС	К
№ вправ	6	7, 7А	8	9	10
Тип вправи	Пркл	Км-ЗТ, Оп	Км-Порівн	Км-Порівн	Пркл
Зміст вправи	<i>Im, PC - PqP</i> <i>PS, PA</i>	<i>Im, PC - PqP</i> <i>PS, PA</i>	<i>PS, PA</i>	<i>Im, PC - PqP</i>	<i>Im, PC - PqP</i> <i>PS, PA</i>
Тип НІ/ опора	Алго	ІнТ, текст	текст	текст	Алго

Навчальний модуль 10 є узагальнюючим для усіх п'яти дієслівних форм минулого часу і за структурою схожий на модуль 5 (див. табл. 3), який узагальнював три дієслівні форми минулого часу розмовного стилю (*imparfait, plus-que-parfait* та *passé composé*). Оскільки завданням модуля 10 є узагальнення як дієслівних форм розмовного, так і книжного стилю, то його структура легко розпадається на два цикли. У першому з них (вправи 1–6) спочатку (вправи 1 і 1А) студенти в парах працюють з двома різними текстами, присвяченими двом відомим французьким акторам (Жан Рено та Жерар Депардьє), заповнюють таблиці інформацією, яку вони одержують від співрозмовника шляхом опитування останнього, а потім, спираючись на ці інформативні таблиці, описують та порівнюють життя згаданих акторів спочатку в межах офіційного (вправи 2 і 4), а потім (вправи 3 і 5) – неофіційного стилів. Завершується перший цикл контрольною вправою (№6) на переклад, яка дозволяє використовувати зорову опору на повні алгоритми вибору відповідних форм. У другому циклі (вправи 7–10) процедура повторюється – цього разу студенти працюють у парах з текстами, присвяченими відомим французьким письменникам (Гі де Мопассан та Оноре де Бальзак).

Після першої частини розробленої нами моделі (перші п'ять навчальних модулів – дієслівні форми минулого часу, що вживаються у розмовному стилі) проводиться проміжна контрольна робота, а наприкінці змістового модуля – модульна контрольна робота. До змісту згаданих контрольних модулів входить опис кількох фото з комунікативним завданням, а також переклад французькою мовою з української. Оцінювання усного мовлення здійснюється на основі вираження відношення правильно вжитих дієслівних форм до загальної кількості спроб їх вживання, а оцінка перекладу – як відношення правильно вжитих дієслівних форм до загальної кількості контрольних моментів у тексті оригіналу.

Контроль самостійної роботи студентів реалізується шляхом перевірки виконання домашніх завдань студентів, які мають форму письмового перекладу вправ, призначених для контролю в межах кожного модуля, а також творів на задану тему, які студенти пишуть до кожного наступного заняття.

Висновки. Загалом система контролю в розробленій нами моделі включає поточний, проміжний та рубіжний його форми. Поточний контроль як з боку викладача, так і самоконтроль з боку студентів здійснюються під час виконання кожної вправи або після її закінчення; проміжний контроль, як уже згадувалося вище, проводиться після перших п'яти навчальних модулів; рубіжний контроль, із змістом ідентичним проміжному, проводиться під час модульної контрольної роботи. З точки зору його форми, поточний контроль є індивідуальним, а проміжний та рубіжний – фронтальним під час письмового перекладу й індивідуальним під час перевірки говоріння.

Перспективу подальшого дослідження вбачаємо в експериментальній перевірці розробленої нами методики формування навичок розуміння і вживання найчастотніших структур минулого часу у майбутніх філологів при вивченні французької мови як другої іноземної.

1. Беспалько В.П. Опыт разработки и использования критериев качества усвоения знаний / В.П. Беспалько // Советская педагогика. – 1968. – № 4. – С. 52-69.
2. Бондар Л.В. Методика навчання французького професійно спрямованого монологічного мовлення студентів технічних спеціальностей з урахуванням їх навчальних стилів: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.02 «Теорія та методика навчання: романські мови» / Л.В. Бондар. – К., 2012. – 20 с.
3. Вовк О. І. Формування англійської граматичної компетенції у майбутніх учителів в умовах інтенсивного навчання : дис. ... кандидата пед.наук : 13.00.02 / Олена Іванівна Вовк. – К., 2008. – 335 с.
4. Гальскова Н.Д. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика / Н.Д. Гальскова, Н.И. Гез. – М.: Академия, 2006. – 336с.
5. Гапонова С.В. Планування граматичного етапу уроку іноземної мови в середній школі / С.В.Гапонова // Іноземні мови. – 1997. – №3. – С.6 – 10.
6. Кінаш Р. І. Вища освіта України і Болонський процес : [конспект лекцій] / Р. І. Кінаш, Д. Г. Гладішев. – Львів : Львівська політехніка, 2006. – 66 с.]
7. Малышевская Л.П. Управление процессом формирования речевых грамматических навыков: автореф. дис... канд. пед. наук: спец. 13.00.02 « Теория и методика обучения» / Л.П. Малышевская. – Воронеж, 1975. – 21с.
8. Методика навчання іноземних мов та культур: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О.Б., Бориско Н.Ф., Борецька Г.Е. та ін./ за загальн. ред. С.Ю.Ніколаєвої. К.: Ленвіт, 2013. – 590 с.
9. Пассов Е.И. Коммуникативный метод обучения иноязычному говорению / Е.И. Пассов. – М.: Просвещение, 1991. – 223с.
10. Робоча програма з французької мови як другої іноземної для студентів третього курсу англійського відділення (напрямок підготовки – 0305 «філологія», спеціальність – 6.020303 «Переклад»). – Харків : ХНУ імені В.Н.Каразіна, 2012. – 24 с.
11. Руснак Д.А. Формування граматичної компетенції у майбутніх викладачів французької мови з комп'ютерною підтримкою: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.02 «Теорія та методика навчання: романські мови» / Д.А. Руснак. – К., 2009. – 23 с.
12. Складенко Н.К. Методика формування іншомовної граматичної компетенції в учнів загальноосвітніх навчальних закладів // Іноземні мови, №1. 2011. – С.15–25.
13. Складенко Н.К. Сучасні вимоги до вправ для формування мовленнєвих навичок та вмінь / Н.К. Складенко // Іноземні мови. – 1999. – №3. – С. 3–7.
14. Соколова С.В. Методика навчання майбутніх учителів англійської мови використовувати паралінгвістичні засоби в усному спілкуванні : дис ... канд..пед.наук: 13.00.02 / Світлана Володимирівна Соколова. – Київ, 2006. – 186 с.
15. Черноватий Л.Н. Основы теории педагогической грамматики иностранного языка: дис. на соиск. учен. степени доктора пед. наук : спец. 13.00.02 / Л.Н. Черноватый. – К., 2000. – 459 с.
16. Шатилов С.Ф. Методика обучения немецкому языку в средней школе / С.Ф. Шатилов. – М.: Просвещение, 1986. – 223с.